

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja co-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENEK

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563.
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Razorožitev na morju in evropski proračuni

V času, ko se g. Henderson trudi, da bi vsaj do novega leta spravil zopet na noge razorožitveno konferenco, poročajo iz Londona, da so razgovori med Anglijo, Ameriko in Japonsko zašli na mrtvo točko. Slaba znamenja za bodočnost, slaba znamenja za davkoplačevalce!

Posledice japonskega imperializma bomo kmalu čutili tudi v Evropi. Ne gre samo za japonski dumping, ki je marsikateri evropski veleindustrija spravil iz ravnotežja in je posredno zadel tudi evropsko delavstvo — saj sloni japonski dumping na nizkih plačah in tako tlači tudi plače evropske delavstva navzdol — ampak gre za vsiljeno oboroževanje, ki požira milijarde. Japonci so zavrnili predlog ameriških in angleških odposlancev, naj bi ostal še nadalje v veljavi washingtonski dogovor iz l. 1921., ki je določil tonažo vojne mornarice omenjenih pogodbenikov v razmerju 5:5:3; Anglija 5, Amerika 5, Japonska 3. Japonski poslanik Matsudeira je angleškemu zunanjemu ministru Simonu sporočil, da bodo Japonci odpovedali washingtonski dogovor. Admiral Jamamoto je časnikarjem še razkril, da je japonska vlada že pripravila listino za odpoved pogodbe.

Londona pogajanja so samo predhodnega značaja; pomorska razorožitvena konferenca bo šele prihodnje leto. V Londonu naj bi se po možnosti dosegel predhodni sporazum, ki bi olajšal delo konference. Kljub izrednim težavam, ki jih stavi na pot Japonci, Angleži še niso obupali. Medtem, ko Amerika odklanja pogajanja na podlagi japonskega predloga o enakopravnosti, imajo gibčni Angleži v rezervi že nov predlog: Vse tri države naj bi se s posebno pogodbo obvezale, da se med seboj ne bodo napadle in da si priznavajo »popolno enakost z vidika pomorske varnosti«. Torej enakost z vidika pomorske varnosti! Pač silno raztegljiva definicija, v katero bi se brzokone dala vključiti marsikatera ladja več, kakor jih je tekmeč v pogodbi hotel dovoliti. Enaka varnost zahteva pač različno tonažo, in sicer glede na zemljepisni položaj države, ki hoče imeti to varnost, in glede na položaj dežele, ki jo hoče s svojo mornarico zavarovati. Ker bi Angleži n. pr. oddaljeni Indijo težje zavarovali kakor Japonci bližnji Mandžukuo, bi jim šla višja tonaža, da bi lahko dosegli enako pomorsko varnost. V ostalem je admiral Jamamoto previdno izjavil, da bi Japonska priznala Angliji višjo tonažo v določenih kategorijah vojnih ladij.

Boj v Londonu se očividno bije med Japonsko in Ameriko. Enakopravnost na morju z Japonci pomeni za Ameriko silno oslajenje v Pacifiku. Ameriška mornarica je razdeljena, del mora ostati v Atlantskem morju in razdalje v Pacifiku so ogromne. Amerika nima v Pacifiku takšnega oporišča, kakor je n. pr. angleški Singapur. Zato tudi takšen odpor Amerike proti enakopravnosti, pravzaprav bolj točno: proti številnim enakosti. Enakopravnost sama ne opravičuje številne enakosti; enakopravnost je država že, ako je njena varnost na morju enaka.

Enakost v tonaži med vsemi tremi državami bi gotovo še bolj napela položaj na Daljnem vzhodu. Japonska bi se po pravici čutila močnejšo, nevarnost vojnih zapletljajev s Kitajsko in Rusijo bi se povečala.

Enakosti za Japonsko ne moremo zagovarjati še iz drugih razlogov. Japonska opira svojo zahtevo po enakosti na dejstvo, da je svojo posest zasedbo Mandžukua povečala; zato rači višjo tonažo, da svojo posest lahko zavaruje. Toda mi ne ememo pozabiti, da se je Japonska postavila te zemlje z agresivno vojsko, da je Zveza narodov ravnanje Japonske vendar obsojala in da je Japonska v znak protesta zapustila Zvezo. Japonska uganja čisto imperialistično politiko, ki je članice Zveze narodov ne smejo odobravati, ako res še kaj dajo na idejne temelje Zveze ustanove.

Enakost za Japonsko bi pomenila pospešitev oboroževanja po vsem svetu, tudi v Evropi. Angleži so že namignili, da bi v tem primeru se povečali in izpopolnili svoje utrdb v Pacifiku. Američani bi storili isto. Priznanje enakosti Japonski bi kompromitiralo splošno razorožitev, oziroma omejitve oboroževanja na morju, ki naj bi se sklenila na razorožitveni ali posebni pomorski konferenci. Leta 1936. zapade londonski pomorski dogovor, ki je bil sklenjen marca leta 1931. med Anglijo, Francijo in Italijo z veliko muko. Ze tedaj je Mussolini postavil prestižno zahtevo, fašistična Italija je zahtevala pomorsko enakost (paritet) s Francijo in je popustila šele po dolgem natezanju, ki bi bilo konferenco skoro razbilo. Ako bi danes priznali enakost Japonski, potem bi ne bilo nikakega dvoma več, da bi fašistična Italija na bodoči pomorski konferenci postavila svojo staro zahtevo s toliko večjo drznostjo. Tedaj bi ne šlo samo za Francijo, ampak tudi za nas. Povečanju napadalne sile tuje mornarice je treba postaviti nasproti povečanje obrambne sile. Druga izhoda ni.

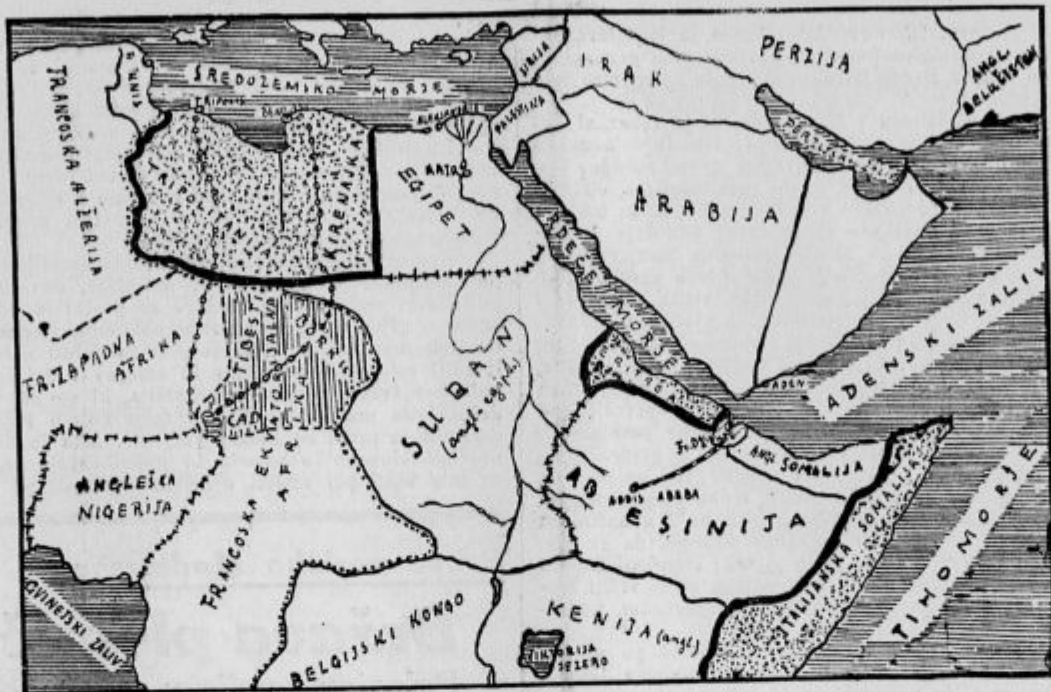
Da so bili dogovori glede omejitve oboroževanja na morju človeštvu koristni predvsem v času gospodarske stiske, dokazujejo številke. Na koncu l. 1936., ko zapade londonski sporazum, bo znašala tonaža angleške vojne mornarice 1.137.200 ton, po njenem prvotnem načrtu iz l. 1930 bi morala znašati 1.348.696 ton; mornarice Združenih držav l. 1936 1.079.036 ton po prvotnem načrtu iz l. 1930 1.346.452 ton; japonske l. 1936 709.000 ton, po programu iz l. 1930 853.382 ton; francoske l. 1936 670.407 ton, po načrtu iz l. 1930 pa 760.407; italijanske v l. 1936 441.256 ton. Omejitve tonaže pomeni zmanjšanje izdatkov, olajšanje proračuna in olajšanje davčnih bremen.

V Londonu se ni bila izrečena zadnja beseda. Angleži skušajo z novimi ponudbami preprečiti prekinitev pogajanj. Zaslutili so, da gre Japoncem v prvi vrsti za prestiž in da bi ti v stvari marsikaj popustili. Japonski odposlanci delajo pač po naročilu svoje vlade. No, na Japonskem tudi ni vse zlato. Poročila iz Tokia trdijo, da militarnistične struje, ki so gnale Japonsko v vojno s Kitajsko in še vedno snujejo nove napadalne načrte, izgubljajo tla v javnosti. Na politiko nimajo več tako odločujočega vpliva

K bližajočemu se potovanju Laval v Rim

Prepadi med Italijo in Francijo

Kaj Francija lahko žrtvuje in česa ne more, da omogoči Podonavje ali kolonije
sporazum z Italijo in otvori sodelovanje latinskih sester

Pariz, novembra 1934.

Tudi Vi ste v vašem listu večkrat povdarili, da je Francija pripravljena žrtvovati zelo veliko, da si pridobi prijateljstvo Italije, a da je edini predpogoj za sporazum med obema latinskima sestrami in edina velika ovira za ugodno zaključitev teh pogajanj: zblizanje med Italijo in Jugoslavijo, oziroma med Italijo in državami Male zveze. Ne zamerite, toda zdi se mi, da vprašanje vendar ni tako enostavno in da so vsaj za Francoza, ki gleda v prvi vrsti samo na neposredne koristi svoje lastne države, druge ovire morda še bolj težke za premostitev in zveze z večjimi žrtvami, kot pa je končna sprava Italije s francoskimi zavzečnicami v Podonavju. Mi imamo vtis, da ste v ocenjevanju francosko-italijanskega zblizanja preveč povdarjali sporne točke v Podonavju in da ste preveč lahko šli mimo težav in ovir, ki stojijo na poti francosko-italijanskega zblizanja v afriških kolonijah. Po mojem prepričanju, ki ga deli resno misleča nepolitična javnost, je Francija pripravljena žrtvovati za prijateljstvo z Italijo mnogo več v Podonavju, kot pa recimo v svojih afriških kolonijah.

Kolonije ali Podonavje

Čas še danes ni dozorel toliko, da bi mogli navajati dokaze za to trditev, ki ji bo v Franciji le malokdo oporekal. Zdi se mi pa potrebno, da vas opozorim posebno na takomenovane kolonialne sporne točke, da podčrtam njihovo važnost in naštetim ogromne težave, ki sporazum ovirajo, da se ne boste pri presojanju sedanjega mednarodnopolitičnega položaja vdajali prevelikemu optimizmu, češ Francija bo s žrtvami v svojih kolonijah kupila in drago plačala pristanek Italije, da v Podonavju opusti svojo politiko in sklene prijateljstvo s svojimi dozdanimi nasprotniki.

Kaj želi Italija?

Kaj želi Italija od Francije v Afriki? Mnogo, silno mnogo, preveč! V povojni dobi je italijanska vlada razvila posnemanja vredno delavnost v svojih afriških kolonijah, v Tripolitani in Kirenajki, ter je svojo posest potisnila daleč, daleč v osrčje Sahare. Pri svojem prodiranju je zadela na desni in na levi strani na meje že preje obstoječih kolonialnih posesti drugih držav. Tako je prišlo do resnega spora z Anglijo in z Egiptom, ko je Italija hotela zasesti oazo Džarabub ob egiptovski meji. Slednjič je dosegla, da je Egipt to važno puščavsko postojanko odstopil Italiji leta 1931. Zdelo se je pa tudi ob francosko tuniško in alžirsko mejo, tako da ni mogla svojega prodiranja nadaljevati v gorovje Hogar, oziroma po važno čezsaharski karavanski poti, ki pelje iz Tripolisa v Mursuk in dalje skozi puščavo v Čad v francoski ekvatorialni Afriki. Zadelo je na jugu zopet na francosko posest v gorovju Tibesti in na južno od Tibestija ležeče ogromne pokrajine Borku, čez katere vodi druga karavanska cesta, ki začenja v Bengaziju v Kirenajki ter gre skozi oaze Kufrja dalje proti jugu in se zopet steka v Čadu.

Dunajska vremenska napoved: Malo sprememb, pretežno jasno, ponekod zjutraj slana in megla.

kakor v prejšnjih letih. Do moči prihajajo zmernejše politične skupine, ki so mnenja, da je Mandžukuo za Japonce dovolj velika potica. Japonci naj jo zdaj mirno prebavljajo in naj ne silijo v nevarne avanture. Stranka »seiyunkaj« delo baje nalašč težave sedanjemu ministrskemu predsedniku Okadi prav s pomorskim vprašanjem in zahteva od njega, naj skliče zbornico; ta naj bi izglasovala predlog, da naj se washingtonski sporazum odpove. Stranka hoče porabiti sedanjo mednarodno napetost, da bi Okado vrgla in bi se tako maščevala nad njim, ker pri sestavi vlade ni upošteval njenih želja. Okado se očividno brani na ta način, da je v Londonu nepopustljiv.

Čad je takorekoč velikansko zbirališče puščavskih cest, ali če povemo narobe, najgloblje v puščavo potisnjena postojanka civilizacije, ki nadzira vso saharsko ozemlje.

Odstop Tibestija in Borku

Italija je hotela pri Francozih doseči isto, kar je dosegla pri Angležih. Želela je, da ji Francija odstopi del Tunizije, da ji izravna mejo v Hogarju in predvsem, da ji odpre pot dalje proti jugu s tem, da ji odstopi gorovje Tibesti in ravnine v Borku, tako da se bo lahko raztegnila do Čada in do angleško-egiptovskega Sudana. To je želela včeraj, to želi še danes.

Francija tega ne more

Toda kje boste našli francosko vlado, ki bi bila pripravljena napraviti tako ogromne žrtve. Tibesti je sicer gorata pokrajina, obsežna kot dve Italiji, kjer skoraj ni mogoče živeti. Borku je ravnina, kjer je svoje dni bilo široko morje, ki ga je izušilo afriško sonce in zapustilo za seboj le solnata ležišča. Gospodarsko te pokrajine niso vredne ničesar, toda strateško predstavljajo ključ do nadvlade v Sahari. Čad s svojim ogrom-

Tudi v Rimu malo navdušenja

Rim, 22. nov. b. Italijanska vlada je sporočila de Chambrunu svoje stališče glede vprašanj, od katerih je odvisna rešitev za vzpostavitev trdnih italijansko-francoskih odnosov. Ker pa gre tu za stvari, ki so splošnega evropskega pomena, se z ozirom na razvoj mednarodnega položaja ne morejo storiti prenapetosti sklepi. Kar se tiče kolonialnih vprašanj, ki se brez sodelovanja drugih držav ne morejo rešiti neposredno med Francijo in Italijo, bi se pogajanja lahko nadaljevala, toda ne smemo pri tem pozabiti, da morajo na rešitev teh vprašanj vplivati tudi sklepi, ki se tičejo evropske in svetovne politike. Ravno zaradi tega pa dobro poučeni listi dvomijo v uspeh akcije za italijansko-francosko zblizanje in gledajo na potovanje francoskega zunanjega ministra Laval v Rim skozi precej debelo steklo. Če bo Francija do konca podpirala jugoslovansko pritožbo pri Zvezi narodov, da tako povzroči upravičeno nerazpoloženje

Ogrevanje vzhodnega pakta

Nove ponudbe Poljski, ki jih bo zopet odklonila

Zeneva, 22. nov. TG. Francoski zunanji minister Laval je izbral svoje kratko bivanje v Zenevi tudi za to, da je znova sprožil vprašanje vzhodnega pakta. V ta namen je imel zaporedoma daljše razgovore z Litvinovom, Teflik Ruždi bejem, litavskim delegatom Petras Kilimasom in Tituleskom. Pri teh razgovorih so v glavnem razmotrili o poljskih pripombah. Zdi se, da so sklenili Poljsko vljudno vprašati, če se je v svoji zunanji politiki odločila, da bo odedej sklepala samo dvostranske pogodbe in da bo odklanjala vstop v vsak skupinski pakt. V poljskih krogih ugotavljajo, da se je Poljska že odločila, in navajajo v dokaz za to pogodbe, ki jih je sklenila z Rusijo in Nemčijo, ter pogodbo, ki jo namerava skleniti še z Madžarsko. Laval pa je večkrat poudaril, da na ruski politiki svojega predhodnika Barthouja ne bo ničesar spreminil, ampak jo bo nadaljeval v duhu svojega predhodnika.

Pariz, 22. nov. Vse kaže, da bo prva skrb francoskega zunanjega ministra pri njegovem povratku v Pariz, da odpošlje odgovor poljski vladi o vzhodnem paktu. Besedilo francoskega odgovora je že dognano, toda ker je poljska nota za zdaj še tajna, bo vsaj za nekaj časa ostala tajna tudi vsebina francoskega odgovora. Upanje je, da bo francoska vlada začela razgovore v tem vprašanju z nadami na uspeh. Vsekako je pa francoski odgovor na poljsko noto tako sestavljen, da Poljska ne bo mo-

nim zaledjem 2 milijonov kvadratnih km je os francoskih srednjeafriških posesti. Če mu odvzamemo Tibesti in Borku, je isto, kot da odpre italijanskemu prodiranju svobodno pot proti Nigeriji in proti Kamerunu in dalje do atlantske obale v gvinejskem zalivu. Tibesti in Borku v italijanskih rokah pomeni prostovoljni pristanek Francije, da ji Italija preseka njene olirske posesti v dva dela, ko je ravno ena največjih pridobitev svetovne vojne za Francijo bila ta, da ju je mogla združiti. Tista francoska vlada, ki bi kaj takšnega prostovoljno storila, še ni rojena. V primeru s tem vprašanjem je podonavski problem za francoske državnike vprašanje drugega reda.

Odstop Džibutija nemogoč

Toda Italija hoče še več. Ona želi polagoma obkoliti Abesinijo. Ta želja je že stara. 50 let bo preteklo, ko se je prvič zagrizla v to svobodno afriško državo in je takrat svojo pohlepno plačala s strašnim porazom. Danes ji pri tem postu gre očividno na roko Anglija. Odstopila ji je ogromne pokrajine, na vzhodu in na zapadu Somalije. Razširila je svojo rdečemorsko kolonijo Eritrejo. Abesinija ima sedaj skoraj tretjino svojih meja skupnih z italijanskimi kolonijami. Toda Italija bi rada sedaj še odstop francoske male kolonije Džibuti južno od Eritreje ob Rdečem morju. Iz Džibutija pelje edina železnica v prestolico Abesinije Addis Abdebo. To postojanko, ki je gospodarsko politično za Francijo, ki v Abesiniji nima nikakih namenov, brez pomena, bi Italija rada, toda kako naj jo Francija odstopi, ko pa je to njena edina strateška postojanka na dolgi poti iz Evrope do francoskih azijskih kolonij v Indokini in v Tihem morju. Džibutija Francija ne more odstopiti nikomur.

Odkod vaš optimizem

Lahko bi Francija pristala na manjše poplave in izravnave meja v Afriki, toda nikoli ne more in ne sme prostovoljno odati pokrajin, kot so Tibesti, Borku in Džibuti, ki spadajo k obrambni ogradi njene kolonialne moči. Odkod torej jemljete vi tisti optimizem, da bo Francija kakšnem Podonavju na ljubo v Afriki žrtvovala živčna središča svoje kolonialne politike?

Zblizevanje med Francijo in Italijo je danes še jaje, ki se še ni izvalilo. Po mojem mnenju bo trajalo še dolgo, dolgo, preden bo sploh dozorelo. Morda bomo doživeli nekaj sporazum, ki bo našteje težave, ki nastajajo prav za prav iz elementarnih tokov dveh kolonialnih imperijalizmov, za nekaj časa pokril s plaščem miroljubnosti, toda toki bodo doli naprej svojo pot. Podonavje pa bo moralo najti svoje ravnotežje bolj iz lastne moči kot pa na podlagi barantanja drugih.

G. Lequellerc.

proti Madžarski, potem v tem slučaju Rim ne bo mogel sprejeti Laval kot prijatelja, ker Italija ne more dopustiti, da se Madžari, ki so njeni hišni prijatelji, izživajo.

Rim, 22. nov. b. V diplomatskih krogih je davi zelo senzacionalno odjeknil članek, ki ga je prinesel »Popolo d'Italia« o pomorskih pogajanjih v Londonu. Ob času, ko se z italijanske strani podarja, da pogajanja za zblizanje med Francijo in Italijo zelo ugodno napredujejo, ko se ponatisku-jejo izjave francoskih politikov in dopisnikov o boljšem sodelovanju med obema državama, je gori omenjeni list v zvezi z londonskimi pogajanjmi napovedal, da se Italija pod nobenim pogojem ne bo odrekla pomorski enakopravnosti s Francijo in da bo ukrenila vse, kar bo smatrala za potrebno, da se njena enakopravnost v resnici tudi doseže in Londonu.

gla prav nič dvomiti o razpoloženju Francije do njene zaveznice.

Zopet vest o odstupu Litvinova

Riga, 22. nov. c. Iz Moskve so se znova začele širiti vesti, da se je položaj Litvinova zelo omajal. Baje se je Stalin na pritisk tretje internacionale odločil, da pusti Litvinova pasti. Stalin sam se že zelo dolgo peča z mislijo, da bi se popolnoma spravil z opozicijo trockistov. Tako sedaj Stalin hoče, da bi vodstvo sovjetske politike prevzel Rakovski, bivši sovjetski veleposlanik v Parizu in Londonu.

Schuschnigg obvešča Francijo

Dunaj, 22. nov. Brž ko se je kancler Schuschnigg vrnil iz Rima, se je sestel s francoskim poslanikom na Dunaju Gabrielom Pauaxom, s katerim se je zelo dolgo razgovarjal. Kancler je poslanika obvestil podrobno o vsebini rimskih razgovorov. Vse to se znova povdaja kot dokaz, da je francoska vlada podrobno obveščena o vseh namerah italijanske vlade v Podonavju in da se bo zato vse nadaljnje glede podonavske politike reševale sporazumno med Italijo in Francijo.

Dunaj, 22. nov. AA. Kakor poroča »Reichspost«, pojde kancler Schuschnigg v Budimpešto prvi teden v decembru.

Vprašanje združitve celjskih občin

Deputacija celjskih gospodarskih krogov pri g. banu

Celje, 22. novembra.

V torek, dne 20. novembra t. l. dopoldne se je zglasila pri g. banu dr. Marušiču osemčlanska deputacija iz Celja in okolice zaradi čimprejšnje priključitve cele okoliške občine k mestni občini. V deputaciji so bili: trgovstvo sta zastopala gg. Stermečki R. in Fazarine A., društvo Jugosl. obrtnikov gg. Holobar St. in Golčer J., Slovensko obrtno društvo g. A. Lečnik, interese okoličanov gg. Mihelič Al. in Wltavsky Fr., privatne nameščence pa g. Pi-brovec R. Deputacija je predložila gospodu banu spomenico, ki so jo podpisala sledeča združenja in korporacije: Združenje trgovcev za mesto Celje, Pomočniki zbor, Zveza privatnih nameščencev, Društvo jugosl. obrtnikov, Slovensko obrtno društvo, Narodno-strokovna zveza in Trgovsko društvo.

Spomenica vsebuje v glavnem naslednje točke: 1. da je sedanjemu Celju z ozirom na že takorekoč popolnoma zazidan teritorij vsak nadaljnji razmah popolnoma nemogoč; v tem oziru se opira spomenica na statistične podatke o ljudskih štetjih iz leta 1921 odn. 1931; 2. omenja, da so dosedanja meja mestne občine nevezdržne in ponesrečene ter ugotavlja sedanji nevezdržni položaj; 3. povdarja, da je priključitev tudi zunanjih delov okoliške občine, ki razpolagajo z lepimi naravnimi krasotami iz tujsko-prometnih ozirov nujno potrebna. V četrti in peti točki omenja spomenica koristi, ki bi jih imelo od združitve vse prebivalstvo. Šesta točka navaja, da je glavni del okoliške občine žetakovsko itak združen, kajti mestna občina že sedaj preskrbuje nekatere okoliške dele z vodo, elektriko, plinom, policijskim aparatom in škropljenjem cest. Spomenica omenja tudi, da bi bilo vsako zavlačevanje združitve le v škodo bodoče velike občine in to iz razlogov, ker se v sedanji okoliški občini in to v najbližjem okolišu mesta zelo mnogo gradi, toda brez vsakega sistema in načrta. Spomenica končno izraža odločen protest proti onim, ki v glavnem iz politično-spekulativnih razlogov zavlačujejo odnosno ovirajo združitve, ter povdarja, da je dolžnost

vseh merodajnih činiteljev, da gledajo v prvi vrsti na splošno dobrobit občanov in potem šele na drugo.

Gospod ban je deputacijo ljubezljivo sprejel ter z največjo pozornostjo sledil izvajanjem posameznih zastopnikov ter končno izjavil, da sam uvidi nujno potrebo čimprejšnje združitve obeh občin in sicer tako, da se bo pridružila celjski mestni občini cela okoliška občina. Gospod ban je obljubil deputaciji, da bo stavil notranjemu ministrstvu predlog, da se izvede inkorporacija, kakor zgoraj navedeno. Gospod ban je tudi omenil, da ga je stališče mestne občine, ki je pred kratkim poslala banovini svoje mnenje, in ki predlaga, naj se izločijo od priključitve okoliške občine razen Gaberja, Sp. Hudinje, Zavodne, Brega, Ostrožnega in Babnega vse druge vasi, zelo presenetilo in da ima vtis, da je ta predlog mestne občine zelo sebičnega značaja. G. Wltavsky je gospodu banu med drugim tudi poročal potek sestanka okoliške JNS, ki je bil sklican v to svrhu, in omenil, da je predlog, ki je bil stavljen, naj bi se priključili samo gotovi deli, propadel z 19 proti 3 glasovom. Deputacija je tudi pojasnila gospodu banu, da je v imenu mestne občine sklepal o priključitvi klub mestnih svetnikov JNS, ki stoji kakor znano precej pod vplivom znanega ožjega omizja iz Celjskega doma. (Pri tej seji mestnih svetnikov JNS sta odločno zavračala stališče, ki so ga zagovarjali le gotovi gospodje, predsednik mestne občine g. dr. Gorican in g. Lečnik. Tu moramo ugotoviti žalostno vlogo nekaterih mestnih svetnikov, ki so se nekaj dni prej v svoji stanovski organizaciji izjavili za združitve obeh občin, pri glasovanju v JNS klubu pa so pod vplivom glasovali proti lastnim stanovskim interesom.) Deputacija je gospodu banu tudi omenila, da bi bilo vsako izločanje katerekoli vasi popolnoma nemogoče in krivično, ker je n. pr. komaj pred nekaj leti zgradila okoliška občina veliko šolo v mestu ter bi se prav lahko zgodilo, da bi oni, ki so do sedaj vsa zadnja leta zanjo prispevali, ne imeli od tega nobene koristi več, temveč samo veliko škodo, ker bi morala njih deca posecati druge mnogo bolj oddaljene šole.

Za ohranitev in zaščito lepot Križne jame

Stari trg pri Ložu, 22. nov.

Križna jama, ležeča dobrih 100 m nad nivojem Cerkniškega jezera, lahko postane najprivlačnejša točka izletnikov in tudi širšega občinstva. Prvič leži pod slovečo božjo potjo na Križni gori, kamor prav radi romajo naši ljudje iz vseh krajev, posebno iz ljubljanske okolice in Dolenjske. Križna gora je tudi prav lepa razgledna točka. Zato je pač treba pozdraviti načrt, da bi se Križna jama uredila za tujski promet in da bi se daleč v globino napravili primerni dohodi in dostopi. Lokalni faktorji so že mnogo razmišljali, kako bi povzdignili tujski promet, ki bi donasal Loški dolini, najhujše trpeti po sedanji gospodarski stiski, vsaj nekaj dohodkov in zaslužka. Glavne ovire povzročajo vsem načrtom, kako napraviti jama dostopno, v prvi vrsti nerodne in negotove prometne zveze. Če bi bile te odstranjene, da bi lahko tja prihajali izletniki z malimi izdatki in v enem dnevu, bi pač postala Križna jama ena najlepših izletnih točk in bi privlačila velike množice ljudi, kakor Postojnska jama, za katero naša Križna jama ne zaostaja mnogo glede podzemeljskih lepot in čudežev. Jama je pravo kraljestvo veličastnih kapnikov, velikih dvoran, groz vsehujočih prepado in bobnetih slapov.

Društvo za raziskovanje jam v Ljubljani je preteklo soboto poslalo v Lož tri svoje zastopnike, viš. ban. svet. inž. Lojzeta Hočevarja, šolskega nadzornika g. Ivana Michlerja in g. Bana ml. Stopili so v razgovor z g. Josipom Turkom, posestnikom v Ložu, ki je lastnik jame. Ko so zastopniki društva gg. Turku, županu Škrbcu in notarju pojasnili, kakšne naloge si je stavilo društvo, da sistematično in v vseh smereh razišče jama in da jo pozneje uredi za tujski promet, se je g. Turk izjavil pripravljenega dati posebno dovoljenje za zaščito jame. Dosežen je bil sporazum, po katerem je g. Turk brez odškodnine prepustil jama društvu v varstvo in dovolil, da društvo napravi železna vrata pri vhodu tako, da bo jama obvarovana pred vandalskimi opustošenji, kajti prihajajo

— Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna »Franz Josefovca« grenčica do urejenega želodca in črevesja.

Mlademu duhovniku na grob

letu hira za jetiko Selanov gospod Anton. Sredi gozdnega zdravja, sredi solnca in ob leku travnih zelišč, telo mladega duhovnika ni moglo več najti ljubelega zdravja.

Pa zakaj to pišemo, saj je to trpka usoda mnogih, iz dneva v dan se ponavljajoča. Ali zato, da se pač nekaj zapiše v časopis, ker je to že običaj? Ali ne zato, ker se je moralo tako zgoditi dokončati za slovensko ljudstvo še neizbranjeno, dragoceno življenje duhovnika slovenskega? Pa če se je dokončalo, da se ne bi brez vednosti, kako drago je bilo.

† Tone Oberstar je študiral v zavodih, že močno bolan tam tudi maturiral. Bogoslovec ljubljanskega semenišča je večkrat, izčrpan, prekinil svoj študij. Študiral pa ni samo tako mimogrede, najpotrebnejše. Čudež se, smo ga gledali, kako se je v poslednjih energijami vtipljal v študij dogmatike, najljubšo njegovo teološko disciplino. Preko učenikov se je lotil debele, globoko spekulativno pisane Schubenov dogmatike. Ves iz prepiranja je zelo rad govoril o otroštvu božjem. Zanimal se je in živel iz takrat porajajočega se mladinskega gibanja. Ko je zamiralo telesno živ-

ljenje, se je pa duša kot sproščena vedno bolj razvijala v Bogu.

V torek, ko je močno vlekel mrzli sever tam od Male gore in sv. Ane, smo položili tako shirano telo na pokopališče v Hrovači k počitku. Bil je lep duhovniški pogreb, dvajset sobratov ga je spremljalo, njega neznanega duhovnika. Ribniški dekan g. Skubic je v govoru krasno poudaril, da drugi duhovniki vse življenje darujejo Bogu, pokojni pa je v skrajšani daritvi storil nič manj. Množica ljudstva, ki je spremljala domačina-duhovnika na tej zadnji poti, spominjajoč se njegove prve svete daritve gori pri sv. Ani, je z bridkostjo in solzami razodevala, da velik dar izroča premrzli zemlji.

Ave, ki si prezgodaj odšel, Tone Selanov, svecenik!

Erzinovi mami na zadnjo pot

Kadar umirajo imenitniki, je časopisje polno nekrologov, ki opevajo njihove vrline. Tudi Vas, mama morem šteti v njihovo vrsto. Ne, kot da bi se bili udeleževali v javnem življenju, ne, kakor da bi bili svetilnik narodu. Da, v tem smislu gre v petek popoldne mimo Vašega mrtvaškega spreveda vsako lahko ravnodušno.

Toda kdor pozna Vaše življenje, bo sodil drugače. Bili ste mati številnih otrok. Vzredili ste jih v revščini, a v strahu božjem. Zavedali ste se v polni meri svojih svetih dolžnosti.

Kdoli Vam je dajal moč, da ste to veliko delo mogli izvršiti? Slišim, kako govorite z velikim apotomom: »Vse zamorem v Njem, ki me podpira.« Velika in močna vera v Njega, ki je življenje, Vam je dajala moč, da ste v svojem življenju zamogli gore prestavljati. Kot pravična žena ste iz vere zajemali svoje življenje.

Pa iz ljubezni! Kakor Vam je vera narekovala Vaše molitve, tako jih je ljubezen množila. In kako polno ljubezni je bilo Vaše materinsko srce!

Pa ste se v svojem življenju tako navadili skrbeti za druge in jim deliti svojo ljubezen, da so je bili poleg Vaših otrok deležni tudi vsi oni, ki so se

Pri nakupovanju morate vedeti kaj hočete. Zahtevajte TUNGSRAM D žarnice, katerih nitka je zvita v dvojni vijajnici, in ki nosijo podatka v mednarodnih dekalumenih in v wattih. V Vašo korist je to!

ZARNICE

TUNGSRAMD

nitka v dvojni vijajnici - svetlobna množina v dekalumenih

Kačji strup - zdravilo proti raku

Te dni je priredilo Hrvatsko prirodoslovno društvo v Zagrebu zelo zanimivo predavanje. Predaval je namreč znanstvenik dr. Jurij Körbler o zdravljenju raka s kačjim strupom.

Ideja takega zdravljenja ni nova. Že rimski zdravnik Galen je v 2. stol. po Kr. uporabljal proti raku zdravilo teriak, v katerem je bil kot sestavni del tudi kačji strup. Tak terjak in obenem kačji strup sam so uporabljali tudi pozneje v srednjem veku proti najbolj različnim boleznim. Medicinska znanost 20. stoletja je zopet posvetila pozornost kačjemu strupu, zlasti, ko je strupena kača ugriznila nekega gobavca v Ameriki. Po ugrizu so prenehale njegove neznosne bolečine. V raznih krajih, zlasti pa v Franciji, so se pričeli zdravniki zanimati za problem kačjega strupa v borbi proti raku. Kačji strup učinkuje deloma tudi na živce čutil, ki jih deloma paralizira. Ako dobi bolnik injekcijo kačjega strupa, se bolečine čez nekaj časa povečajo, nato pa zopet popuste ter postanejo vse lažje in bolj znosne. Zdravnik mora dati bolniku injekcije samo vsaki drugi ali vsaki tretji dan, včasih pa samo vsaki osem do deset dni, tako da bolnik ne trpi bolečin.

Te injekcije so se v nekem oziru izkazale celo za boljše od pantopona ali morfija, ki se prav tako uporabljata v podobnih primerih proti bolečinam. Med kačami prideta za to v prvi vrsti v poštev kobra in kača klopotača. Dr. Körbler pa je proučeval tudi učinkovanje strupov domačih kač, tako modrasov in gadov, zlasti pa najbolj nevarne evropske kače modrasa poskoka, ki živi v Bosni. S poskoko-vim strupom, ki ga je vbrizgal v razredčenem stanju v bolnikovo telo, je do sedaj dosegel prav lepe uspehe. S tem je ublažil neznosne bolečine, ki po-

gosto tako poslabšajo zadnje ure bolnikovega življenja, da mnogi celo v tem zadnjem stanju mislijo na samoumori, da bi čimprej skrajšali svoje telesne muke.

Hkrati pa nastaja tu vprašanje, ali pomaga kačji strup samo proti raku, ali pa proti bolečinam sploh. Ker ta strup paralizira živce čutil, je jasno, da učinkuje tudi proti drugim vrstam bolečin, na primer proti bolečinam zaradi poškodb.

Drugo vprašanje je, ali učinkuje kačji strup tudi na bolezni samo, to je, ali se more s tem sredstvom kač sploh odpraviti iz telesa. Do sedaj je bilo že nekoliko, čeprav le malo, takih primerov, kjer je ozdravilo tudi bolno tkivo samo. Morda ne gre tu za naključje. Vedeči je treba namreč, da je rak, ko prične učinkovati z neudobnostjo in z bolečinami, redno že tako razvit, da je že vse telo z njim zastrupljeno. Kadar pa se posreči to strašno bolezen odkriti v zgodnjih stadijih, zdravniki neradi eksperimentirajo z novimi sredstvi, ko imajo na razpolago tako odlična sredstva, kakor sta radij in kirurški nož. Vendar pa poskušajo tudi v teh primerih dajati še injekcije kačjega strupa. Tak kombinirani način uporabe radija in kačjega strupa kaže, da daje dobre rezultate. Kačji strup polagoma pripravlja za obsevanje z radijem, obenem pa zaradi njega izginejo razni slučajji.

Kljub vsemu temu pa se ne smemo vdajati prevelikim iluzijam, ker je ta način zdravljenja še zelo mlad in tako rekoč v povojih. Zaenkrat je samo to zanesljivo, da injekcije kačjega strupa ublažujejo bolečine, pa naj je to za nekaj ur ali za nekaj dni.

Dr. Körbler je za svoja izvajanja dobil obilno priznanja.

Sava v Sremu predrla nasipe

V Sremu se pri Sremski Rači izliva na desni obali v Savo Dašnica, ki je, kakor vse bosanske reke, močno narasla, tako da so se že nekaj dni bali, da nasipi Save ne bodo mogli vzdržati ogromne navala vode. V resnici je Sava predvčerajšnjim predrla pri izlivu tega kanala nasipe ter se razlila po ogromnem polju na desnem bregu Save. Kmetje so poprej noč in dan pod vodstvom strokovnjakov inženjerjev utrjevali nasip, toda ves trud je bil zaman. Sedaj prebivalstvo z vso mrzličnostjo dela, da bi bila povenjena omejena samo na to polje. Neprestano utrjuje nasipe na desni in na levi strani Save. K sreči je Sava zadnje ure pričela upadati. Tako je pri Sremski Mitrovici padla v eni noči za 10 cm, pri Sremski in Bosanski Rači, ki sta si druga drugi v nasprotnih bregovih, pa je vodno stanje padlo za 18 cm. Nasip pri izlivu Dašnice v Savo je popustil zaradi tega, ker je višina vode dosegla 7.30 m nad normalo, kar znaša 40 cm nad vrhom nasipa, ki se seveda ni mogel več upirati vodi. Voda je zalila vse polje, ki je bilo posejano z ozimino. Ker se prebivalstvo zelo trudi z utrjevanjem drugih nasipov, računajo, da ne bodo ogrožene bližnje vasi. Kakšne večje škode ni,

ker je le majhen del poplavljenega ozemlja posejan z ozimino, medtem ko so večji del pašniki in travniki. Iz Bosne poročajo, da je pričela upadati tudi Drina, ki je najbolj narasla. K sreči je prenehala tudi dež.

Iz Sremske Mitrovice poročajo, da beležijo vsi vodomeri upadanje Save, razen pri Brčkem, kjer je narasla za 6 cm. Tudi pri Mitrovici je pričela voda upadati, vendar pa voda še vedno ogroža vzhodni del mesta. Na nasipih so stalno kmetje, ki pazijo na gibanje vode. V vzhodnem delu mesta je Sava napravila mnogo škode, ker so morali izprazniti več desetnih hiš, nekatere pa so povsem poplavljeni. Zanimati del mesta je zavarovan z nasipi in mu zaenkrat ne grozi nobena nevarnost. Vendar bo trajalo dolgo časa, preden se bo voda umaknila v svoje korito. V Sremski Mitrovici je neugodno to, da voda ne bo odtekala po isti poti nazaj, po kateri je prišla, temveč bo ostala na poljih in vrtovih ter bo tam počasi izhlapevala, ali pa jo bodo morali kmetje s črpalkami spraviti v poljske kanale. Ako bi voda še nadalje narasla, bi bil vzhodni del mesta prepuščen sam sebi, ker je dovršenega komaj pol kilometra nasipa in še tega so delali dve leti. Nujno potrebno je, da se požuri delo pri napravi tega nasipa, sicer bo Sremska Mitrovica v stalni nevarnosti.

★

Smrtna nesreča otroka

Ljubljana, 22. novembra.

V Pštati pri Ljubljani se je zgodila snoči huda nesreča, ki je zahtevala življenje malega otoka. Dveletni posestnikov sin Tonček Avsec je ležal na domači peči. Peč je bila močno zakurjena in plameni so švigali iz peči ter vžgali odejo pod otrokom.

Malček je dobil hude opekline po vsem telesu. Še ponoči so dečka prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Zdravniki so se sicer trudili, da bi mu rešili življenje, toda bilo je vse brezuspešno. Davi je otrok v hudih bolečinah izdihnil svojo dušico.

Prijazen odgovor

Laško, 21. novembra.

Lokalno načelstvo II. rudarske skupine za rudnik Hudajama pri Laškem je z vlogo z dne 23. 9. t. l., ki jo je poslalo na naslov krajnega šolskega odbora v Laškem, prosilo, da bi dobili šolobvezni otroci rudarskih družin, ki so navezani na javno pomoč, zastoj učne pripomočke, kakor so jih prejeli prejšnja leta.

Po IX. poglavju rudar. zakona in po pravilih rudarske zadrage ima II. skupina dolžnost in nalogo, skrbeti za kulturne, gospodarske in socialne interese delavstva. Na gornjo prošnjo je krajni šolski odbor v Laškem odgovoril dne 23. 10. 1934, No 65/1 sledeče:

»Lokalnemu načelstvu II. rudarske skupine v Laškem.

Z ozirom na predmet Vaše predstavke z dne 23. sept. t. l. se opozarjate na IX. poglavje rudarskega zakona, v katerem je delokrog načelstva II. rudarske skupine točno določen. Izvolite si je prečitati — ter se ne vtikajte v stvari, ki Vas ne smejo zanimati.

Blagajnik: L. S. Predsednik: Dr. Fran Roš s r.

Herlah s. r.

približali Vašemu družinskemu krogu in s tem Vašemu blagumu srcu. Tudi jaz, ki Vam te vrstice v slovo pišem, sem bil Vaše ljubezni v toliki meri deležen, da Vas ne morem drugače nazivati kot — mama.

Verjemite, mama, da ne bi bilo tako hudo na svetu, če bi vsaka mati imela toliko čiste in nesebične ljubezni, kakor ste je imeli Vi! Vaše srce je prenehalo biti, niste pa Vi prenehali ljubiti svojih dragih. Saj smrt Vam ni vzela življenja, ampak samo zamenjala je to borno življenje z večnim življenjem, na katero ste se tako skrbno pripravljali.

Bog daj, mama, da bi bili mi vsi, ki ste nas tako ljubili, nekoč poleg božje deležni zopet Vaše mehke materinske ljubezni!

Do tedaj pa, draga mama, počivajte v miru božjem!

E. R.

Izumirajoči rod avstralskih lovcev

Angleški pisatelj slavi izumirajoče avstralsko pleme

V londonski reviji »The Empire Review« je napisal R. B. Davison o prvotnih prebivalcih Avstralije zanimiv članek, iz katerega posnemamo te-le podatke:

Izmed malo znanih človeških plemen nam je avstralsko pleme najmanj znano. To pa zato, ker je to pleme bilo najmanj bojevito ter se je pred prodirajočimi Evropeci mirno in tiho umaknilo v puščavo. Maori v Novi Zelandiji, Čulukafri v Južni Afriki, Indijanci v Ameriki — ti vsi so se Evropecem junaško postavili po robu. Avstralski črnci se je pa brez boja umaknil. Tako se je zgodilo, da je to pleme skoro popolnoma izginilo iz vseh avstralskih držav, le v Zahodni, Severni in v Južni Avstraliji ter v Queenlandu jih je še nekaj. Vseh skupaj pa ni več kakor 70 do 80 tisoč. Popolnoma pa so izginili: črni Tasmanci, ki so bili še prvotnejši prebivalci Avstralije. Včasih so mislili, da so Avstralski duševno manj vredni, toda to ni res.

Nekoč sem sam poslušal predavanje, katero je imel čistokrvni avstralski domačin. Govoril je pravilno angleščino, njegov jezik je bil poln najduhovitejših primer, in to ne v razmerju s kakim rojakom, ampak bi bil prekosil marsikakega izobraženega Evropeca. Zelo so dovtetni: za klasično glasbo ter jo dobro igrajo. Drugi so ročni mehaniki in dobri matematiki.

Kaj je torej vzrok, da so duševno tako zastopali? Na to vprašanje nam odgovarja pogled na razmere, v katerih so živeli. Njihovemu boju za obstanek je manjkalo marsikaj, kar je med evropskimi narodi igralo veliko vlogo. Drugi narodi

so se n. pr. morali boriti z divjimi zvermi, kar je Avstralcu bilo prihranjeno. Proti sebi niso imeli nobenega mogočnega naroda, s katerim bi se bili morali meriti. Bistriev uma je pri evropskih narodih bila življenjska potreba, katere pa Avstralec ni poznal. V Avstraliji tudi ni živali, ki bi se dale udomačiti za domače živali, vsled česar se tudi narod ni tako razvil kakor v Evropi. Podnebje ni sililo, da bi se razvilo stavbarstvo. Zaradi tega je to ljudstvo ob obilnem ali pitemu lovu ostalo nomadsko. Vse, kar avstralski domačin potrebuje, je »miamia«, iz vej narejena koliba zoper veter in sone. Kjer pa je sila bila mati iznajdbe, tam tudi avstralski domačin ni bil slab iznajditelj. Skrb za življenje je tudi njegov razum zelo zbištrilo, kjer je to bilo treba.

Nekaj vrst orožja, n. pr. bumerang in palica za metanje kopja sta znani. Bumerang je leseno orožje, katero poznamo v obliki polmesece. Na eni strani je ploščato, na drugi lahko zapognjeno ter ima podolgač ris za merjenje. Ta ris povzroči, da se bumerang, ko ga je lastnik vrgel proti cilju, po dveh ali treh krogih vrne nazaj k lastniku ter mu pade med nogami na tla. S tem bumerangom ne ubijajo. Za to so težji bumerangi, ki pa ne prilete nazaj. Bumerang, ki se vrača, je le bolj za igranje. Južnoavstralski domačin mi je namen bumeranga tako-le popisal. Ob rekah so močvare in lagune. V njih se zbirajo race in drugi vodni ptiči. Domačini iz vlaken drevesne skorje spletejo sirovo mrežo ter jo napno med drevjem ob reki. Med mrežo in močvaro se skriva več domačinov, drugi se bližajo od nasprotne strani ter plaše ptiče,

da beže naravnost proti mreži. Pri tem domačini mečejo bumerange, ki kakor skobeči švigajo nad racami in jih pade v mreže. Tudi drugi način lova je zanimiv. Domačin si priveže na glavo šop vejic ali trave in se potopi v vodo, da so nad vodo le oči in nosnice. Tako počasi brodi ali plava po vodi. Ko pride do kakega ptiča, ga prime za noge, potegne pod vodo, kjer mu zavije vrat. Nato ga spusti, sam pa gre za drugim ptičem. To ponavlja toliko časa, da ima dovolj plena, nakar pobere svojo plen, ne da bi pri tem vznemirjal ptičjo naselbino.

Čudno pa je, da Avstralsci niso poznali poljedelstva. Vzrok je najbrž ta, da v časih, preden so Evropeci prišli v Avstralijo, tam niso poznali pomankanja živil. Pač meljejo semena nekaterih trav, iz katerih pečejo nekake kolače. Nikdar pa jim ni prišlo na misel, da bi take trave tudi sami sejali. Avstralec je tudi izvrsten ribič. Na rečnih in morskih plitvinah so iz kamenja zgradili nekake jezove, kamor so pognali ribe in jih potem s sulicami pobili. Iznašli so tudi razne vrste ribiških mrež, pasti in drugega ribiškega orodja.

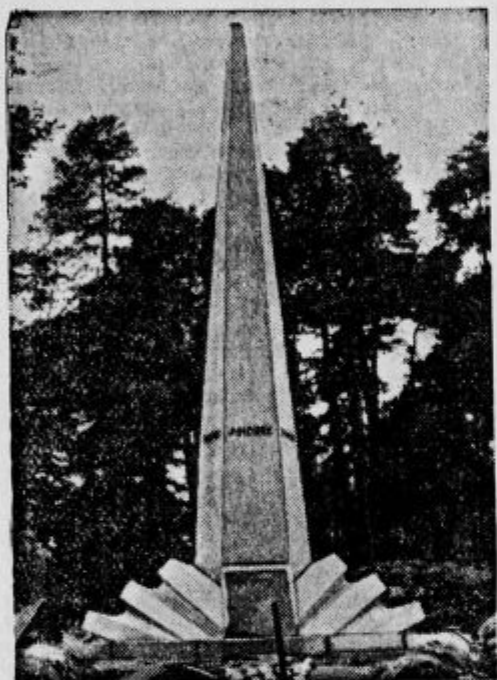
Avstralsci živijo v ločenih plemenih in njihova narečja se med seboj tako razlikujejo, da se med seboj ljudje ne razumejo. Kljub temu pa med njimi redkokdaj pride do sovražnosti. Pod vplivom misijonov je Avstralec postal dober kmetovalec in živinorejec. Je vesele narave ter zelo zvest tistemu, kateri se je kdaj zanj zavzel. (O tem je naš list v zvezi z misijonarsko delavnostjo v tistih krajih že pisal. Danes navajamo to v potrdilo izpod angleškega peresa.)

Največja torta na svetu

Mestni svet v Melbourneju v Avstraliji je v spomin na stoletnico Avstralije dal speči največjo torto na svetu. Ta torta je težka celih 10 ton (10 tisoč kilogramov). Za njo je pek porabil 1.5 tone masla ter ravno toliko sladkorja in moka, 4.5 tone suhega sadja, 15 centov mandljev in 30.000 jajc. Kajpada tudi v Avstraliji nimajo take peči, da bi v njej mogli speči tako goro. Pekli so jo v posamejnih kočah. Zato je sestavljena iz 630 kosov, težkih po 35 funtov, ki so vsakega posebej spekli. Torta ima pet nadstropij in v vsakem nadstropju so vdolani reliefi iz zgodovine Avstralije. Naša slika nam kaže to torto, ki je visoka več ko 5 m

30 let v ledu pokopani

Sloveški švedski raziskovalec Severnega tečaja inž. Salomon Avgust Andree se je 11. julija 1897 v družbi svojih dveh prijateljev Strindberga in Fränkla v posebnem zrakoplovu, katerega je sam izdelal, dvignil v zrak, da poleti nad Severni tečaj. Od tedaj dalje ga ni več videla živa duša. Celih 30 let je za njim izginila vsaka sled. Šele čez dolgih 33 let je norveški polarni raziskovalec dr. Horn na Belem otoku vzhodno od Spitzbergov našel truplo Andreeja in njegovih dveh spremljevalcev. Kakor so strokovnjaki naknadno ugotovili, je Andree v svojem zrakoplovu letel nad ledenim severom tri dni in pol. Ko se je vračal, se mu je balon v viharju raztrgal. Nato so junaški potovalci tri mesece in pol peš hodili po ledenem ozemlju ter končno vsi zmrzani umrli žalostne smrti. Pri truplih so našli še dobro ohranjene Andreejeve zapiske, ki so pomagali razvozlati tragično uganko.

Andree se je rodil 18. oktobra 1854. leta v Gränni na Švedskem. Postal je inženjer ter se leta 1882-83 privrati udeležil švedske ekspedicije na Spitzberge. Šved: ga sedaj slavi za svojega narodnega junaka. Na pokopališču v Stockholmu bodo sedaj Švedi postavili vsem trem ta-le spomenik, na katerem bodo vklesana imena vseh treh ponesrečenih potovalcev.

Ponarejevalčeva smola

V Parizu je živel mož, ki se piše Marcel Lhomme. Nekdaj je bil anarhist in policiji dobro znan upornež, sedaj pa ga je minilo tako veselje in si je hotel ustvariti eksistenco svoje vrste. Ker ni znal drugega dela, je prišel do prepričanja, da bo najlažje prišel do denarja, če ga bo kar sam delal. Preskrbel se je s potrebnimi pripomočki in začel izdelovati novce po 20 frankov. Toda prvi njegovi fabrikati so bili tako zanič, da bi bil celo slepec lahko ugotovil, kako slabo dela g. Lhomme. Začel je zato ponarejanje denarja znanstveno študirati. Sredi marljivega študija je počasi ponarejal novce po 20 frankov, ki so postajali vedno boljši in popolnejši. Sredi dela pa je nekoč postal lačen. Da ne bi bilo treba tekati na kosilo v bližnjo gostilno, je odprl škaflijo konzerv in si sam skuhal kosilo. Toda konzerva je bila pokvarjena. G. Marcel Lhomme je imel komaj še toliko moči, da se je privlekel pred večna vrata, kjer se je zgrudil med hudimi želodčnimi krči. Naglo so ga odpeljali v bolnišnico.

Preden je bolnik v bolnišnici prišel k zavesti, je že policija stopila v njegovo stanovanje, da bi ugotovila vzrok nevarnega zastrupljenja. Ta vzrok je policija hitro našla, zraven pa našla tudi bolnikovo delavnico in ponarejevalnico denarja. Tako je nesrečna konzerva g. Marcela za nekaj časa rešila skrb za vsakdanji kruh ter to skrb naložila francoski državi, katera bo morala poslej svojega gosta hraniti v kaznilnici.

★

Modra razsodba. Oče je izročil sinu posestvo, sebi pa je izgovoril gornje nadstropje. Sin, ki bi rad sam stanoval v gornjem nadstropju, mu pri-govarja, da naj rajši stanuje v pritličju, ker mu ne bo treba hoditi po stopnicah. Oče se ne uda. Končno ga vrže sin po stopnicah. Pride do tožbe. Sin se izgovarja in skuša prepričati sodnika, da je pravica na njegovi strani. Sodnik ga vpraša: »Ali znate narediti križ?« — »Seveda ga znam. V imenu Očeta in Sina...« Sodnik ga prekine: »Dovolj! Ali ne vidite, da je »Oče« zgoraj? Prvo nadstropje pripada očetu.«

Nova naprava za potapljače

Novo potapljaško napravo prekušajo v Lübecku na Nemškem. Glavni del te nove naprave je z zrakom napolnjena vreča iz gumija, v kateri ostane potapljač pol ure pod vodo. Na sliki (na levi) vidimo potapljača, ki se po vrvi vzpenja iz vode. Na desni je kotel, v katerem prekušajo različne zračne pritiske

Misijon v črnih afriških gorah

Iz dežele Basutov v južni Afriki poročajo, da je ondotni misijon obiskal novi apostolski vikar megr. Bonhomme. To je najtežji del njegovega misijona. Gorovje Basutov je do 3000 m visoko in ima zelo neugodno podnebje. Na obronkih gora in v razkosanih dolinah živijo kristjani razkropljeno. Misijonar more priti do njih samo, če jezdi teh gorekih potov vajenega konja. Ob mrzlem deževju in snegu je škof dan za dnem preedel po 10 ur v sedlu ter je z misijonarji prebival v ubožnih kočah ter užival skromno domačo hrano. Na ta način se je prepričal, kako trdo delo in težko življenje imajo ti junaki vere v teh afriških gorah. Sklenjeno je, da bodo misijonarji v tem misijonu zgradili tri bolnišnice visoko v hribu. Sedaj želijo iz Evrope in Amerike dobiti 6 zdravnikov, ki bi bili pripravljeni iti delovat v te težke kraje.

Dušno-pastirsko delo je v teh krajih, kjer se poganstvo meša z mladim krščanstvom, silno težko. Vrhovni poglavar zamorskega plemena, ki prebiva v teh krajih, se piše Griffith. Mož je katoličan. Tudi njegov sin je že od mladih nog vzgojen v katoliški veri ter se je šolal v zavodu šolskih bratov. Ko je mladi poglavarjev sin dorasel in postal polnoleten, je odpadel od katoliške vere. V svojem razbrzdanem življenju si je vzel kar sedem ali osem priležnic. To je misijonarje zelo

potrlo. Vsi opomini niso nič izdali. V mnogih samostanih južne Afrike so opravljali posebne pomožnosti, da bi se tako hudo zabredli Griffithov sin zopet spravil s Cerkvijo. V začetku letošnjega leta pa je mladi Seiso Griffith naenkrat sporočil misijonarjem, da bi želel živeti v miru e sveto Cerkvijo. V dokaz, da je njegova želja resna in resnična, je odpustil vse svoje priležnice ter je apostolskega vikarja javno prosil odpuščanja. Objubil je, da bo delal javno pokoro ter nato prišel novo življenje. Ta sklep Seisa Griffitha je toliko bolj važen, ker bo najborž po svojem očetu postal vrhovni poglavar vse dežele Basutov.

Leteči krojač

V Dalbyju v Avstraliji, 300 km od mesta Brisbane, živi najmodernejši krojač sveta. Mošter se je namreč izučil za pilota in je napravil potrebno skušnjo. Sedaj bo z letalom obiskoval svoje naročnike po obširni deželi. Tako bo najhitreje vse opravil. Ker so tam razdalje med posameznimi naselbinami zelo velike, pravi krojač, da se mu bo letalo bolj izplačalo, kakor pa avto ali železnica.

★

»Kadar sem pijan, dobro veš, kadar sem pa ježen, tega pa ne veš,« je mož karal ženo.

Stratosferno letalo prevaža potnike

Ameriški vojaški letalec kapitan Rickenbacker je pravkar v rekordnem poletu preletel progo New York-Loos Angeles in nazaj. Na podlagi tega uspelega poleta bo Amerika sedaj uvedla brzi zračni promet med vzhodno in zahodno obalo. Letala bodo letela v stratosferni višini in bodo dosegala velikanesko hitrost

Londonska megla preprečila slavnostni pohod angleškega kralja k otvoritvi parlamenta. Pretekli torek se je začelo zasedanje angleškega parlamenta, h kateremu bi se bil po stari navadi moral s kraljico pripeljati angleški kralj. Zaradi megle pa so morali slovnici obhod odpovedati. Kralj se je brez vseh ceremonij odpeljal naravnost v parlament. Pred njegovim vozilom so hodili trije stražniki, da preprečijo kako promeno nesrečo

NARODNO GLEDALIŠČE

DRAMA (Začetek ob 20)

Petek, 23. novembra: Zaprt.
Sobota, 24. novembra: Ob 15: *Bratje Karamazovi*. Dijaška predstava. Izven. Cene od 5 do 14 Din.
Nedelja, 25. novembra: Ob 11 dopoldne: *Snežulčica*. Otroška predstava. Zlžane cene od 30 Din navzdol.
Ob 15: *Gugulnica*. Izven. Cene od 20 Din navzdol.
Ob 20: *Waterloo*. Premiera. Izven.

OPERA (Začetek ob 20)

Petek, 23. novembra: *Carmen*. Gostovanje francoskega tenorista Andreja Burdina. Izven.
Sobota, 24. novembra: *Izgnanjeni valček*. Opereta. Premiera. Izven.
Nedelja, 25. novembra: Ob 15: *Sveti Anton*. Vseh ljubljenskih patron. Izven. Cene od 30 Din navzdol.
Ob 20: *Traviata*. Izven. Cene od 36 Din navzdol.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 23. novembra: Zaprt.
Sobota, 24. novembra ob 20: *Carjevič*. Premiera. Otvo-ritev glasbene sezone.
Nedelja, 25. novembra ob 15: *Gugulnica*. — Ob 20: *Carjevič*.

Naznanila

Ljubljana

1 Vse posetnike nocojnega žalnega koncerta, ki začne ob 20. opozarjamo, da je predpoda, a vstopnice pri glavnem vходу nad stopnicami. Sedeti so po 10, 8 in 6 Din, stojčja po 3 Din. Kdor pa ima že vstopnico, na lahko vstopi v cerkev tudi na poti ali pa iz Miklošičeve ceste. Začetek bo točno ob 20. Spored izvalja p. Francišek Ačko, tri solisti: Dolenceva, Lupaša in Svigelj ter združeni ljubljanski mešani zbor pod vodstvom g. Frana Venturinja. Podroben spored se dobi v teku dneva v Matični knjižarni, nato pa pri večerni blazajni in biljetirjih. Občinstvo vabimo, da v velikem številu poseti nocojšnji žalni koncert.

1 Društvo mestnih upokojencev ima v ponedeljek, 1. decembra t. l. ob 5 popoldne v spodnji dvorani hotela »Metropol« (pri Mikliću) svoj prvi redni občni zbor (društvo je bilo ustanovljeno meseca februarja 1933) z običajnim dnevnim redom.

1 Društvo za raziskovanje jam v Ljubljani priredi dne 29. t. m. (v četrtek) ob 18 na mineraloškem inštitutu univerze kralja Aleksandra I. predavanje o snani Križni jami pri Ložu. Predavatelj, društveni tajnik Ivan Michler, bo poslušalce vodil po vsem sedem kilometrov dolgem labirintu Križne jame ter s pomočjo skopiranih slik nazorno predložil občinstvu vse lepoto te naše najdivnejše podzemeljske jame, kakor tudi orisani težave in napore, ki so jih morali raziskovalci premagati. Po predavanju bo v istem prostoru redni letni občni zbor društva ter se bodo sprejemali tudi novi člani.

1 Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočvar, Celovška cesta 34, in mr. Garts, Moete.

Maribor

m »Stebri moderne kirurgije« je naslov predavanja, ki ga bo imel v Ljudski univerzi primarij mariborske bolnišnice g. dr. Mirko Černič v ponedeljek, dne 26. novembra.

Celje

o Meškova proslava. Priprava za proslavo 60 letnice rojstva pisatelja Fr. Ka. Meška, ki jo priredi v ponedeljek, 26. novembra ob 20 v veliki dvorani Ljudske posojilnice Ljudska čitalnica, so v polnem teku. Proslava bo po pripravih sodeč na višku in vredna počastitev našega velikega pisatelja-jubilanta.

Drugi kraji

Št. Andraž pri Velenu. Igra »Vaški lopov« se dne 25. novembra ne vrši, pač pa na prvo adventno nedeljo, dne 2. decembra. Začetek točno ob 3 popoldne.

Naše dijaštvo

Akademikarke imajo v tekočem akademskem letu vsako soboto ob sedmih urah sv. mašo s kratkim nagovorom v kapeli uršulinskega zavoda. Duhovna knjižnica je odprta vsak četrtek od 16 do 17.

Trbovlje

Nesreča nikoli ne počiva. Delavcu Skaletu Francu pri Dukičevem podjetju so med delom priškrnila za nogo vrata lore, t. j. večje železniškega vozička. Zmečkalo mu je pri tem popolnoma desno stopalo, da mu bo najbrže treba nogo odrezati. Prepeljali so ga v tuk. bolnišnico. Žena rudarja, Prožiček Jožefa, je nesla možu jedi na delo. Pri prehodu čez železniški tir ji je spodrsnilo in je padla tako nesrečno čez tračnico, da je dobila težke notranje poškodbe, na desni strani si je pretrgala ledvice. Prepeljali so jo v ljubljansko bolnišnico.

Tekma okrog sveta

I.

OB STOLETNICI JULES VERNÉOVEGA ROJSTVA

Bilo je 8. februarja 1928.

V enem najodličnejših klubov v Pall Mallu so sedeli trije gospodje v udobnih klubskih naslanjačih okrog manjše mize. Kadili so svoje smotke, kdaj pa kdaj so srebnili whiskeyja e sodo iz čaš, ki so stale pred njimi, in ki so si jih sami nalili iz steklenice starega Black & White ter sifona.

Klub je šel med šestorico največkrat izvenjskih londonskih klubov. Tako težko je bilo doseči člansko čast, da so ektrbni očelje prijavljali svoje sinove takoj ob rojstvu kot kandidate za članstvo. Na ta način je smel junior upati, da bo sprejet vsaj v svojem dvajsetem ali pet in dvajsetem letu — kakor so se pač mesta praznila — za člana, svojstvo, ki mu pred vsem svetom daje veljavo brezprekornega pripadnika najboljših družbe!

Da so oni trije gospodje po svoji mladosti očitno sodili med tiste, ki so vajeni vtikati svojo roko ne le v vse pomembne zadeve britskega imperija, marveč sploh vsega sveta, potemtakem ni bilo nič čudnega, ampak ravno pri starejših gospodih v teh prostorih nekaj običajnega.

In med starejše letnike je trojica nedvomno štela. Samo eden je morda šele nedavno prekoračil štirideseto leto, dočim so sicer še vedno polni, a že močno osiveli lasje ostalih dveh izdajali, da sta že srečala z Abrahamom.

Razgovor ni bil živahen, marveč mlačen v tišem načinu, kakor ga opazujemo pri ljudeh, ki imajo mnogo pomembnega povedati in to store v najkrajši obliki — v nasprotju z govorniki v parlamentih, pri katerih je stvar, kakor znano, ravno narobe.

Njih prisotnost tukaj med članstvom kluba ni mogla zbujaati nikake pozornosti. Ako so kljub temu razni prisotni člani kdaj pa kdaj presene-

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženslovanski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mail oglaš Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enkolonska 3 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Malenkost stane ozdravljenje nog

odstranitev žuljev, obtiščancev, kurjih očes itd. Vložite v čevlje higienske vložke SETA, pa boste spet kmalu imeli mladeniško prožno hojo.

Prireditve

Kavarna Stritar
Vsak večer koncert. (h)

Službodob

Monter
za vodovodno instalacijo in sanitarne predmete — vesten in samostojen, se takoj sprejme. — Maks Ussar, Maribor. (b)

Razpis

Občina Košaki odda s 1. decembrom 1934 službo občinskega sluga z mesečno plačo po 450 Din, prostim stanovanjem 2 sob in kuhinje, prosto kurjavo in provizijo od tehtnine. — Prošnje, kolkovane s 25 Din in opremljene z vsemi prilogi, je vlagati do 30. t. m. pismeno pri upravi občine Košaki.

Denar

Posojila
na vložne knjižice dale Slovenska banka. Ljubljana. Krekov trg 10

Kapital

200.000 Din potrebujem na prvo mesto na večjo trgovsko hišo, z dobrimi obrestmi. — Ponudbe pod »Nujnost« št. 13119 upravi »Slovenca«. (d)

Kupimo

Staro železo

vseh vrst, tudi pločevino in druge kovinske odpadke plačuje najvišje Fr. Stupica, železnina, Ljubljana, Gosposvetska 1. (k)

Hrastove plohe

5 do 6 cm, lepe, popolnoma suhe, kupi A. Pavlin, Podbrezje - Podnart, Gorenjsko. (k)

Trgovci, obrtniki,

gospodinjel Radi izpraznitve zaloge prodajam iz skladišča po najnižjih cenah razno kuhinjsko posodo, orodje itd. V račun vzamem tudi hranil. knjižice Kmetijske posojilnice ter Ljudske posojilnice za polno vrednost. Ne zamudite ugodne prilike. Stan-ko Florjančič, železnina, Resljeva cesta 3 (Vhod skozi dvorišče.) (l)

Stanovanja

Trisobno stanovanje z vsemi pritliklinami oddamo v I. nadstropju takoj ali pozneje v Mariborski ulici 22, ob igrišču Primorja. (č)

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajam: a) motorja bi mebil se rad b) kuncav ti mnogo prižen Slovenec najmanjši inera: (b)

Usnjeni suknjiči

pumparce — najboljši nakup A. Presker Sv. Petra cesta 14.

PREMOG DRVA IN Karbo paketi

pri Iv. Schumi
Dolenjska cesta
Telefon šte. 2951

Koruza

nova, umetno sušena, zdrava, sposobna za mlet, se dobi vsako množino po nizki ceni pri tvrdki M. Ogrizek, Osijek 1, Gunduličeva ulica 60. Vzorec koruze pošljemo na zahtevo. (l)

NAJLEPŠA

MIKLAVŽEVA DARILA

KAKOR: križe in zraven pripadajoče svečnike najnovejše moderne oblike, lepe kipe, slike, podobice, krasne okvirke za fotografije in razglednice, albume za razglednice in fotografije, spominske knjige, fin in eleganten pisemski papir v blokih in mapah, vse šolske potrebščine, slikanice za deco in druga primerna darila Vam po konkurenčnih cenah nudi

Podruž. Jugosl. knjigarne

H. NIČMAN, Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2

Naznanjamo žalostno vest, da je naša srčnoljubljena in dobra sestra, teta in svakinja, gospodična

MARIJA DEBELJAK

prodajalka v trafikli »Union«

v sredo 21. t. m. po kratki in mučni bolezni mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek 23. novembra ob dveh popol. iz mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. V Ljubljani, dne 22. novembra 1934.

Žalujejoči ostali.

Železne postelje

vseh vrst, železne nočne omarice, mreže za postelje v lesenih in železnih okvirjih dobavlja in popravilja naiceneje Strgulec Pavel, Gosposvetska c 13 (Kolizej). Ljubljana. (l)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Zidovska ulica in Stari trg. (l)

Brinje

dobite najceneje v JAVNIH SKLADIŠČIH Tyrševa cesta št. 33 pri tvrdki Fran Pogačnik d. z. o. z.

Cele orehe in jedrca

nudi naiceneje Sever & Komp., Ljubljana

Žensko kolo

dobro ohranjeno — prodaja ABC, Ljubljana, Medvedova cesta 8. (l)

Berite

»Slovenca«

in oglašujte v njem!

Na poročni dan...

mi je mož priznal ..

Nikdar ne bom pozabila radost, ki me je prevzela ko sem zvedela, da je bila ljubezen mojeja soproga najprej vzbujena z lepoto noje sveže, mehke, bele kože, nežne nalik rožnatemu cvetu. Še pred nekaj meseci je imelo moje lice robato tkivo, pokvarjeno z razširjenimi znojnicami in zajedalci. Tedaj pa sem z dnevno uporabo kreme Tokalon bele barve (ki ni mastna) pridobila nepopisno lepo novo kožo. Ta krema bell, krepča in nateguje kožo ter je koži popolnoma neškodljiva. Prepričana sem, da bo olepšajoči učinek te kreme Tokalon bele barve pomagal vsaki ženi, razvneti možko srce.

STAREJSIM OSEBAM GRENIMO REVMAČNE BOLEČINE STAROST

Vsem, ki trpite na revmatizmu, bolečinah v kosteh, zbadanju, išiasu, zobobolu, glavobolu, se Vam priporoča masaža. Za masažo je »Alga«.

Masaža z »Algo« Vas krepi in osvežuje.

»Alga« se dobi povsod. 1 steklenica 14 Din.

Reg. S. Br. 18117-32.

SALDA-KONTE STRACE - JOURNALE ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE ODJEMALNE KNJIŽICE RISALNE BLOKE ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.

ITD.